

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik minden hó 28-án.

Szerkesztő és kiadótulajdonos:

Előfizetési díj: Egész évre 4 korona.

CSOMOR BÉLA.

Boraink értékesítése.

Csak rövid tizenöt éve annak, hogy a filoxera által elpusztított szőlők rekonstruálásához fogtunk, s ma már — hála Istennek — ott állunk, hogy Magyarországon a szőlőművelés sok százezer embernek legfőbb kenyérkereseti forrása s a szőlőbirtok néhány százezernek egyetlen vagy fő vagyona.

Mi sem természetesebb tehát, mint az, hogy a bor értékesítése a szőlősgazdák egyik legvitálisabb érdeke. — Ha a sok gonddal és fáradsággal fenntartott és megdolgoztatott szőlők borait értékesíteni tudjuk, akkor a szőlészet a jövőben még virágzóbb lesz, ellenkező esetben pedig csökkeni fog a szőlészek száma s megmenthetetlenül beköszönt a szőlő-kultúra terén is a szomorú anomália. Tehát nem túlzok, ha határozottan kijelentem, hogy a magyar borok értékesítése a magyar államnak is egyik legvitálisabb érdeke.

A magyar állam ennek tudatában is van s éppen innen magyarázható meg az a körülmény, hogy segédkezét soha sem tagadja meg ott, hol a szőlészet minél intenzivebb tételéről és virágzásáról van szó. Az agrár kölcsönüggyel elősegíti a szőlők rekonstruálását, a boritaladó leszállításával könnyíti a bor értékesítésénél tennivaló nehézségeken, szőlészeti tanfolyamokat rendez, védő szárnya alá fogadja és segíti a szőlészeket stb.

Ennyi üdvös intézkedések után azt hinnők, hogy a szőlő-kultúra terén már mi követelni való sincs — s mégis mit tapasztalunk? Egy fundamentális bajt, amelyről minden szőlész

panaszodik s amlyet minden szőlész tarthatatlannak jelent ki. Ez a baj az: hogy borainkat helyes áron nem tudjuk értékesíteni.

Mindennek megvan a maga oka. Hogy borainkat helyes áron nem tudjuk értékesíteni, annak számtalan okai vannak. Ezeket az okokat már sokan fejtegették. Szólás tárgyát képezte ez már a legfelső fórumon is, a szőlészeti szaklapokban pedig már számtalan hasábot foglalt le magának, mégis üdvösebb állapot következményként ez ideig nem észlelhető.

Sokan okként a szőlőkultúra tulfejlődött állásponyját hozzák fel s azt mondják, hogy Magyarország annyi bort produkál, hogy azt nem képes értékesíteni. Ez téves ok.

Borkészletünk ma még jóval csekélyebb, mint a filoxera csapás előtt — s akkor mégis tudták a borokat értékesíteni? Igaz, hogy akkor a borok ára sokkal kisebb és kevesebb volt, de ennek a magyarázata a szőlők kevesebb költséggel való fenntartásában található.

Mások a homokon és sík vidéken termelt nagy mennyiségű borok versenyében vélik a helyes okot feltalálni. — Ez az ok is helytelen, mert a sík vidéki boroknak a hegyi borokkal való versenye oly annyira kis jelentőségű, hogy legfeljebb csak lokális versenyt provokál s a tulajdonképeni borkereskedelemben észre sem vehető.

Hanem az olasz borok beözönlése, már igenis helyes ok. Ezt már rég felismerte a magyar szőlész s ezt mindannyian káros hatásának ismerjük a magyar borok értékesítésénél.

Ezek az okok, melyeket itt felemlítettem, csak rajtunk kívül álló okok, — de nézzük most azokat, melyeket magában a gazdaközönségben találunk meg.

A magyar szőlősgazdában megöregedett az a tudat, hogy szőlészete csak akkor racionális, ha minnél több fajta szőlőtökkel van megrakva szőleje s minél több fajta borokat produkálhat s ez az első nagy hiba, mely okként szerepel a borok értékesítésének nehézségeinél. — A borkereskedő, ki nagy quantumban szándékszik bort venni, nagyon természetes, hogy nem adhatja meg a kellő árt olyan borokért, amelyet ő nagy quantumban csak úgy értékesíthet, ha előbb azokat egymással összekeveri — összeházasítja.

A másik hibát a magyar szőlősgazda a szüretnél követi el és sok esetben ez az oka annak, hogy boráért nem adják

meg az illő árat. Amig nincsenek a szőlőszemek teljesen megérve, addig nem koncentrálja magában mindazokat a vegytani sajátságokat, amelyek a jó bornak mintegy alapfeltételei. — A szürettel a szőlősgazda vagy azért siet mert pénzre van szüksége, vagy pedig azért, mert fél a darázsok dészválásától. A darázs rendszeren akkor lép fel, mikor a szőlőszemekben már némi cukortartalmat talál, — tehát nem vár a teljes érettségi időre — s ekkor sem követ el oly nagy pusztítást amiért érdemes volna a szőlősgazdának még éretlen fürtjeit leszüretelni s ezzel borait megfosztani a kellő cukortartalomtól. — A másik t. i. a pénzre való tekintet pedig egyenes helytelenség, mert két-három hét differenciáért egy egész termést kockáztatni — meggondolatlanság.

A borkészítésnél elkövetett hibákat is oknak tartom a borok értékesítését illetőleg. — Más államokban a helyes pinczekezelésre oly nagy súlyt fektetnek, hogy enélkül ők racionális szőlőkulturát el sem képzelhetnek, Sajnos, nálunk még nincs így. Nálunk a szőlősgazda megelékszik azzal, ha borait egyszer lehuzhatja s minden egyéb eljárást már pancsolásnak tart. Kénczésről, derítésről még hallani sem akar s jaj annak, aki előttek ezek hasznát és szükségességét vitatni próbálja. — Most már kérdelem: adhat-e az a borkereskedő illendő árt olyan borokért, amelyeknek hordószaguk van vagy amelyek megvalnak törve?

Még sok egyéb körülményt tudnék felsorolni, amelyek mind akadályt képeznek a borok értékesítéseivel, de egyelőre most ezeket elhagyom s áttérek azon tényezők fejtegetésére, amelyek követésével a jövőben megfogjuk élni azt, hogy elnémul a szőlősgazda ajkán a mostani panasz, mert boraiért meg fogja adni az illő árt úgy a külföldi, mint a belföldi kereskedő.

Legelső teendők e tekintetben a belfogyasztás emelése. A belfogyasztást pedig legbiztosabban úgy emelhetjük, ha csökkentjük a nagy pálinkafogyasztást. Ha teljes absztinenciára virradna Magyarország, akkor a bor értékesítés gordeusi csomója egyszerre kettévágnék, de a jelen viszonyok között ez csak idea, amely csak mint utópia és fantom jöhet szóba. — Tehát teljes absztinencia még most lehetetlenség, de a pálinkafogyasztás csökkentése nemcsak közgazdasági, hanem egészségügyi kérdés is. Határozottan akcióba kell lépünk ezért, kötelességünk felvilágosítani a népet ennek káros követ-

kezményeiről, egyenként és együttesen állást kell foglalni csökkentése mellett s ezzel két üdvös eredményt fogunk elérni: először kisebbedni fognak a halálozási statisztika nagy számai, másodsor pedig a nagy borfogyasztással emelkedni fog boraink ára.

Második teendőnk pedig az, hogy vessünk számot magunkkal s lássuk be önnön — hibánkat. Vagyis ne arra örekedjünk, hogy minél több és számtalan fajta, hanem egyöntetű és jó borokat nagy quantumban tudjuk produkálni. Hogy pedig jó borokat produkálhassunk ahhoz két elengedhetetlen kellék; a rendes időbeni szüret és a helyes pincze kezelés. Ha rendes időben szüreteltünk, akkor a bort kezeljük helyesen a pinczékben és legyünk türelmesek, mert borainkért a hozzánk beköszöntő borkereskedő olyan árt fog adni, amelyben megtaláljuk nemcsak egy évi fáradozásunk busás gyümölcsét, hanem a várrakozás utáni kamatot is.

Ezek a mi kötelességeink, de az államnak is van egy kötelessége, mit teljesíteni kell. Nevezetesen meg kell szüntetnie az olasz borklauzulát, amely azután megakadályozza az olasz borok beözönlését.

Ennek az ideje most érkezett el, midőn Olaszországgal való kereskedelmi szerződésünk megújítása előtt állunk. Olaszország most megmozgat minden követ, hogy továbbra is biztosítsa borai számára a hozzánk való vámkedvezményes behozatalt. Miraglia szenátorát is elküldte már Bécsbe és Budapestre, hogy az olasz magyar-osztrák kereskedelmi szerződés ügyében puhatolózzék és kedvezményeket csikarjon ki.

Tizenkét esztendeje már, hogy nyögi borgazdaságuuk az olasz borvámklauzulát s e tizenkét év alatt éppen emiatt kiszámíthatatlan veszteséget szenvedtünk. Ha tehát most bizonyos okokra való tekintettel újra elfogadja a kormány a szerződést, akkor ismét egy újabb veszteség fog bennünket érni s talán az a sok millió is, melyet szőlőink rekonstruálása nyelt el odaveszne. Nincs tehát min gondolgozni, hanem tenni kell. Mi hisszük és reméljük, hogy a magyar kormány a magyar borkereskedelem érdekét fogja szem előtt tartani akkor, mikor e fontos kérdés felett dönteni kell.

Azt pedig rendkívüli örömmel látjuk, hogy a Magyarországi Bortermelők és Borkereskedők Országos Szövetsége akciót indít, s arra hívjuk fel a többi egyesületeket és szövetkezete-

ket, hogy sorakozzanak táborukba, amelynek jelszava: Nem kell külföldi bor! — Nem hisszük, hogy volna Magyarországon egy olyan szőlőtermelő, aki e jelszót nem vallaná magának s aki kivonná magát abból a küzdelemből, amely borke- reskedelmünk megjavításának s boraink illő értékesítésének diadalául fog végződni.

Az eddig mondottakat röviden összefoglalva, boraink értékesítése végett a magyar szőlészeknek a magyar kormánynyal karöltve kell hozzáfogni a reformhoz. Mi tegyük meg ami tőlünk kitelhetik a kormány pedig törvényekkel védje meg borke- reskedelmünk érdekeit.

Ha a két tényező meglesz, akkor óhajunk beteljesedik s a jövőben nem lesz okunk panaszra. Ellenkező esetben pedig még a szőlészet jövőjéért is aggodalmaskodhatunk.

Előhajtással való szőlőajtvány készítés.

Elvégezve a szőlőben a két legfontosabb munkát: a nyitást és a metszést, a most kínálkozó pihenő időt hasznunkra fordíthatjuk t. i. hozzáfoghatunk az ojtványok készítéséhez.

A szőlősgazda ojtványt vagy a maga számára készítet, vagy pedig eladásra. Akár az egyik akár a másik végett ojtat, leghelyesebben teszi, ha a sok ojtási sishema közül azt választja, amit én czikkem czimének adtam.

A sok kísérlet és tapasztalat bebizonyította, hogy az előhajtással való szőlőajtvány készítés a legjövedelmezőbb, a legjobb és legbiztosabb. Legjövedelmezőbb azért, mert az aránylag kevés költségbe került ojt- ványokat jó pénzért értékesíthetjük, legjobb és legbiztosabb pedig azért, mert rendes és pontos kezelés mellett szép sikerre vezet. Én a múlt évben oltattam 80 ezer darabot s örömmel konstatalom, hogy az ered- mény hetven perczentes volt, a mit a lehető legjobb áron tudtam értékesíteni.

Az előhajtással való szőlőajtvány készítés-módjáról már sok tu- dományos munka jelent meg s még több tudományos czikk. A legtöbb ilyen munkának azonban az a legnagyobb hibája, hogy nagyon is tu- dományos. Egyszerű és könnyen megérthető ismertetés helyett, hossza- dalmas magyarázatokat és fejtegetéseket ad az olvasónak, de meg sok olyant ajánl a szőlősgazdának, a melynek kivitele költséges és e mellett czélszerűtlen.

Midőn tehát az ojtás eme módját megismertetem előfizetőimmel, előre is kijelentem, hogy minden tudományos és nehézkes fejtegetést

kerülni fogok s e helyett egyszerű szavakkal fogom elmondani, hogy én miként készítetem az előhajtással való szőlőoltványokat.

Az előhajtással való szőlőoltvány készítésénél mindenek előtt három körülményre kell tekintettel lennünk, nevezetesen az ojtó alany megválasztására, az ojtásra és előhajtásra.

A szőlősgasda már őszi megállapodásra jut a felett hogy milyen fajokat fog a tavasszal ojtani. Ezeket a fajokat leszedi a tőkéről s elvermelteti. A szabad főleben való elvermelés a legjobb és legbiztesabb. Az elvermelés rendkívül hozzájárul az eredményes ojtvány termeléshez, éppen azért nagy gondot kell arra fordítanunk. Sokan azt állítják, az elvermelésnél okvetlen tiszta homokot kell használni. Lehet hogy jó, de nem okvetlen szükséges. Jó porhanyó föld is megteszi a szőlőoltványt. A legfőbb teendőnk az elvermelésnél az, hogy az egyes kötegek és vesszőszálak között levő hézagokat jól kitöltsük, vagyis izoláljuk a vesszőket. Ha hézag marad a vesszők között, akkor ott rögtön fellép a különböző gombaképződés és penészedés, már pedig a gombabetegektől és penészedéstől megtámadott vesszők alkalmatlanok ojtógallyaknak, de meg egyenesen veszedelmesek is. Az ilyen ojtóoltványt legjobban cselekszünk ha tüzre vetjük, mert általuk csak ártalmas spórákat plántálunk a szőlőben.

Mikor így elvermeltük az ojtógallyaknak szánt vesszőanyagot, akkor gondoskodunk az alanyvesszőkről. Ennek kiválasztásánál elengedhetetlen kellék, hogy a szőlősgasda ismerje a földjét, amelybe ültetni akar, vagyis ismernie kell az adaptációt; mert például a Ripáriának egész más talaj kell, mint a Rupestrisnek, ennek ismét más mint a Solómisnak vagy a Vialásnak stb. Ha a szőlősgazdának hozatnia kell az alanyvesszőket, akkor megbízható firmából hozasson s minden körülmények között első osztályút.

Ha már a tél folyamán hozat vesszőt, akkor azt szintén vermelje el, (pinczéjében homokba) ha pedig magának van, akkor iskolázza el.

Április elején vagy közepén már hozzáfoghat az ojtáshoz. Ez idő elérkeztevel teendője lesz, hogy az alanyok és ojtó gallyag vízbe való beáztatásáról, moháról, faszénről, kénporról, fagyapotról, ládákról, ojtóhelyiségről és jó ojtókról gondoskodják. Moha lehet erdei is, de legjobb a mezei moha, mert ez sokkal finomabb szálú lévén, könnyebben elősegíti az ojtóoltványok előhajtásánál szükséges légkeringést. Ha esetleg a szőlősgasda vidékén moha nincs, úgy megteszi a kellő szőlőoltványt a fagyapot, turfaliszt, fűrészpór de ezek közé durva szénpor is keverenoó, hogy a fenékkéreg átbocsájtó legyen.

A mohszedést városban a polgármestertől vagy erdésztől, falu — helyen pedig a jegyzőtől kell kérelmezni, kiknek azt feltétlen engedélyezni kell az ojtás céljából. A faszén lehetőleg bükkfából legyen égetve s teljesen kiégettessék. A kénport illetőleg, legjobb a kénvirág. A fagyapot finom és száraz legyen. A mi a ládákat illeti, ennek megfelelő a közönséges bolti láda is mert kis szőlősgazdánál nincs értelme a tudományos könyvek által előirt komplikált ládáknak. A bolti ládának a tetjét levesszük. alján egy pár helyen kifurjuk s a ládák szélességét alkotó deszkák egyikét kivesszük. Az ojtás helyiségnek megfelelő min-

den olyan szoba, amely elég tágas, magas és czélszerű alakkal bír. A szőlősgazda tehát ojtóhelyiségül felhasználhatja — ha van — szőlőjében levő borházát, vagy esetleg lakásának egyik szobáját. Mi sem természetesebb, hogy az ojtás lelke az ojtó. Jó és ügyes ojtókról kell tehát gondoskodni elsősorban a szőlősgazdának. Szőlőtermelő vidéken rendszeren található jó ojtó ember, ha azonban nem volna, akkor ne sajnáljon a más vidékről hozatni megbízható ojtókat. Mert sohase feledje el a szőlősgazda, hogy egy jó ojtó többet ér mint tiz dilletáns ojtó. Egy gazda ojtó ember igaz, hogy naponként kevesebbet produkálhat mint tiz de hogy jobbat és biztosabbat produkálhat az elvitathatatlan.

Hogy darabonként fizeti e a szőlősgazda az ojtványokért vagy napszámra ojtat az már az ő gondja. Én ha darabonként ojtatok, akkor minden megeredt ojtásért 4 fillért, napszámra pedig naponként 260 fillért fizetek. A napszámra való ojtást inkább ajánlhatom, mert jövedelmezőbb

A gazda mindezekről gondoskodva, megtisztítja a mohát a levelektől, összetöreti a faszenet durvára és finomra ugyszintén a kénport is; a beáztatott alanyvessző szemeit mind lenyeseti, csak a legalsó szemet nem, amelyet egész alatt kell keresztül metszeni, kiszedi az elvermelt nemes vesszőket és egyenlőkre eldarabolja, befütet a helyiségbe s az emberekkel megkezdeti az ojtást.

El nem mulaszthatom hangsulyozni, hogy az ojtványoknak a ládába való berakásához a gazda olyan embert állítson, a ki értelmes és teljesen érti az ojtvány berakásának technikáját. Ez az ember legjobban hozzájárul a biztos eredményhez, mert nemcsak kiselejtezi azokat az ojtványokat, a melyek a rossz összeillesztés következtében rosszak, hanem helyes berakás által biztosítja is a jók megfogamzását.

Mest álljunk meg egy kissé s tegyük fel azt a kérdést, hogy miként kell oltanunk?

A mohás előhajtáson való fásajtványok előállításánál eddig leginkább az angol nyelven párosítást szoktuk használni. Ez válik be a legjobban. Az ojtást illetőleg legfőbb kellék az, hogy a metszlapok teljesen összepasszoljanak s középen egy kissé kimeritessenek.

A kimerítéssel elérjük azt, hogy a két metszlap vége teljesen összesimul s ez az első biztosíték, hogy azok összeforradnak. A nyelvezés is fontos amennyiben annak a metszlap közepétől egy kissé feljebb kell lenni s a vessző hánccsával párhuzamosan kell haladni.

Az oltókést a nyelvezésnél nem nyomni, hanem finoman kell végig huzni mert különben összetörjük a vessző belét. A metszlapok készítésére ajánlják az ugynevezett ojtó hüvelyeket. Igaz, hogy ennek segítségével finomabb és kellőképp kimerített metszlapokat vághatunk de mégis czélszerűtlen, és pedig azért mert sok időt elfecsérel az ojtó az egyenlő vastagságu megmetszlapozott vesszők összekeresésével, hogy azokat összeilleszthesse.

Egy ügyes ojtóember addig három ojtást megosinál, míg egy ojtványhoz szükséges két megmetszlapozott vesszőt összeillesztés és megnyelveztetés végett kikeres a metszlapok halmazából,

Az így beojtott vesszők bekötéséhez nem szükséges sem raffia,

sem pamut sem gummi; ugyszintén nem kell ezt agyaggal sem bekenni, mert az minden ilyen eljárás nélkül is befogamzik az előhajtásban, ha azok jó lettek összepárosítva.

Ha már van 200 darab ojtványunk, akkor hozzá foghatunk azoknak a ládába való berakásához. Itt mindenek előtt hosszában felállítjuk a ládát, tetejét levesszük s széle alá egy támasztékot teszünk, hogy az egy kissé rézsuntosan álljon. A kitisztított mohával most úgy a fenékét, mint mindegyik oldalát körülbe öl 10 centiméter vastagságban kibéleljük. A fenéket bélelő mohára azután szórunk egy kis darabos faszénét és kénport s megkezdjük az ojtványok berakását. A midőn már egy sor ojtványnak a berakásával végeztünk, akkor behintjük porfinomságu faszénnel és egy kis kénporral. A szén konzerválja a vesszőt a kénpor pedig desinficiálja. Itt nagyon kell vigyáznunk, hogy a faszénpor az összeillesztett metazlapok közé ne kerüljön: tehát az ojtási részt egész szabadon kell hagyni s azoknak kifelé kell állani. Mikor már jól elrétegettük az ojtványokat, akkor finom rózsáju öntözőkúpával megöntözzük s meg kezdjük a második réteget képező ojtványok berakását; mikor ezzel is elkészültünk, akkor újra beszénporozzuk és ismét megöntözzük. Így haladunk előre mindaddig, míg a láda egész tetőig meg nem telt ojtványokkal. A szélességet alkotó deszkák egyikét előbb azért vettük ki, hogy most ezen keresztül öntözhessük az egyes rétegeket, mi máskülönbén igen bajos lenne, mert a kupa rózsájával a teljesen nyitott oldalon nem igen férhetnénk az ojtványokhoz. Mikor így a láda megtelt, akkor feltámasztott helyzetéből a fenékre fordítjuk s a kilátszó nemes gallyak tetejét finoman behintjük fagyapottal és megnedvesített mohával.

Ezután az egész ládát bevisszük a fűtött helyisébe s két talpfára helyezük, hogy így a levegő a kifurt lyukakon átjárhasson, valamint a bennök levő viz leszivároghasson.

A gyökéreképződésnél melegségre és levegőre van szükség. Éppen ezért a szoba levegőjének állandóan 20—22 Celzius közt kell maradnia. Ha azt akarjuk, hogy a gyökéreképződés ne haladjon rohamosan előre, akkor csak 17—19 Celz. állandó hőmérsékletről kell gondoskodnunk. Nagyon természetes, hogy e mellett a szoba állandó jó és tiszta levegőjéről is gondoskodnunk kell, mit rendszeres szelőztetés által érhetünk el a legbiztosabban. Az állandó hőmérsék szempontjából nagyon jól cselekszik a gazda, ha vinczellérjét vagy egyik ügyes emberét mind addig a ládák mellé rendelt, míg a kiülteés ideje el nem érkezik. Ennek aztán az a kötelessége, hogy a hőmérsék dedressóját fűtéssel, az emelkedést pedig ablak kinyitással egyerlitse ki.

Az egyenletes hőmérsék elérése végett legujabban egy ugynevezett »natron-carbon« kályhát konstruáltak, de e helyett sokkal többet ér a közönséges kályha, amelyben tetszés szerint lehet fűteni. Ez a »natron-carbon kályha különben élet — veszélyes is.

Az előgyökereztetett ojtványok készítésénél még szükségesnek tartják a szortirozó asztalt a fatálczákat az egyenetlőt és még sok egyéb költséges kelléket.

Öszintén mondhatom, hogy az a gazda aki ilyenek beszerzésére

pénzt költi, az magamagának a legnagyobb ellensége. Nagyobb kaliberű emberek, akik angró kereskednek ojtványokkal, azok megtehetik, de mi nem ojtvány készítésre barirozzuk kizárólag szőlészkedésünket, épen-séggel nem, de még mi sokkal racionálisban is tudjuk értékesíteni a pénzt, amelyet az ilyen felesleges eszközök nélkülözésével megtakarítunk.

Edligi munkánk után várunk körülbelől 16 napig és ez idő alatt ellenőrizzük az ojtványok gyökérképződését és összeforradását, Nevezetesen az első hét végén megnézzük a takaró fagyapotot s ha már nagy összeüledett akkor meglazítjuk; ha pedig a moha és szénpor is kiszáradt, akkor azt 28–30 C⁰ vízzel megnedvesítjük. Ellenőrizzük továbbá a ládák hőfokát s ha esetleg ilyenkor azt tapasztaljuk, hogy a kályha mellett levő ládáknál nagyobb a melegség akkor azokat kicseréljük a kályháktól távolabb levőkkel. Csak a locsolásra vigyázzunk, mert a korai és hideg vízzel való locsolással összes munkánkat tönkretelhetjük. Ha azt vesszük észre, hogy a moha takaró penészedik, akkor helyettesítsük azt durva szépporral s esetleg fél per-centage rézgálicz mészsóval (bordói lével) is megpermetezhetjük

Az előgyökerezés kedvező voltának megállapítását úgy eszközöljük, hogy a második hét vége felé egy-egy ojtványt kivesszünk a ládából s megvizsgáljuk, hogy a forradáshoz szükséges kallusz ki van e tökéletesen fejlődve.

Ha erről meggyőződünk, mely mint mondtam, 14–16 nap alatt bekövetkezik — akkor a fűtést abbahagyjuk s pár napig még bennhagyjuk a ládákat, hogy lehülhessenek. Ha pedig már a lehűtés is bekövetkezett, s ha az időjárás is kedvező, akkor kivisszük a ládát az iskolához, lebontjuk annak egyik oldalát s gondosan kiszedjük.

Megjegyzem, hogy a ládában már ekkor gyökerek borítják az ojtvány alsó részét, s a beojtott nemes gallyon már hajtások is mutatkoznak, azonban az még nem eredmény, mert az eredmény attól függ, hogy képes-e az illető ojtvány a földben lévő tápszerek felvételére s így a respirációra.

Éppen ezért szükséges, hogy a talajt ahová az ojtványokat kiültetni akarjuk — már jó eleve előkészítsük. Lehetőleg komokos, humuszos és jól trágyázott legyen, s a mi legfőbb: legyen az védett, meleg helyen. Magánál az ültetés műveleténél pedig ügyeljünk az ojtás helyének gondos betakarására és annak kellő időbeni kitakarására nem kevésbé a peronospora elleni védekezésre.

Ime ez volna az előhajtással készített ojtványok nagy mestersége. Sokan mondják nagynak, de csak tulzással, mert alapjában véve csak egy kis figyelem kell hozzá.

Ha az elmondottakra kiváló gondot fordítunk, egyetlen körülményt sem tévesztünk szem elől akkor ojtványaink olyan eredménnyel fognak meglepni, amely méltó jutalma lesz fáradozásunknak s a mely költségeinket nagy kamattal fogja visszatéríteni.

A tavaszi fagyok elleni védekezés.

Igaz ugyan, hogy az idei tél elég kritikus volt s az április hónap is meglehetősen hideg és szélsőséges, ámde azért mégsem tudhatjuk, hogy mit hozhat a májusi hónap. Az pedig régen ismert dolog, hogy a tavaszi fagy egy éjjel alatt egész évi termésünket tönkre — teheti. Azok az ugynevezett »fagyos szentek« a kritikus napok, amelytől legjobban fél a szőlőgazda. Okosan tesszük tehát, ha ezektől a »fagyos szentektől« jó eleve biztosítjuk magunkat.

Minden szőlőgazda tudja, hogy a fagy ellen legjobb a füstölés, de hogy e célra mit használjunk, e fölött még nem jutottunk teljes megállapodásra.

Vannak akik e célra az ugynevezett »Lemström«-féle fáklyákat ajánlják. Ezek a fáklyák préselt és gyantával kötött tőzegtől állanak, amelyekhez még erős füstképző anyagok vannak keverve. Egy ilyen fáklyának az ára körülbelől 5 fillérbe kerül s egy holdra 150 darab fáklyát számítanak. E fáklyákkal való eljárás annyiból áll, hogy három-három méter távolságban felállítjuk a szőlő szélén s a hőmérséklet csökkenésekor meggyújtjuk.

A »Lemström«-féle fáklyákkal a drezdai Mezőgazdasági Kísérleti Állomáson többször behatóan kísérleteztek s azt állítják a szaklapok, hogy pompásan beváltak, amennyiben 926 négyszögöl nagyságú területen 1 Celsius fokon tudták tartani a hőmérsékletet s a füstképződés 5 crán át tartott anélkül, hogy egyéb füstképző anyagot kellett volna segítségül venni.

Mások a »Nessler«-féle gyertyáknak a barátjai. Ezek a gyertyák körülbelől 5 cm. vastagságúak és ugyanilyen hosszúságúak. Ezen nagyság elkészítéséhez szükséges 7 decziliter forró vízben 250 gramm kálsalétromot feloldanunk; az oldathoz 150 gramm kátrányt és annyi fűrészport keverünk, hogy eléggé gyútható tömeget kapjunk. Ekkor az egészet ki kell szárítani és ezután újból megtörni és keményítő péppel a mondott méretű gyertyákká idomítani. Egy gyertya 50 négyszögölet képes füsttel elárasztani és fagytól megvédeni.

En az egyik eljárásnak sem vagyok barátja. Az elsőnek azért nem, mert rendkívül költséges; a másodiknak pedig azért nem, mert sok pemecseléssel jár s hozzá meg rendesen elkészíteni sem lehet.

A »Lemström«-féle fáklyából egy darab 5 fillér s egy holdra 150 darab szükséges, aminek az ára 7 kor. 50 fillér.

Tapasztalatom szerint egy holdra elegendő 2 kocsi trágya s ennek az ára legjobb esetben 2 kor. 40 fillér: tehát 5 kor. 10 fillér a differencia. Ezen az 5 kor. 10 filléren pedig szivesebben veszek még 4 kocsi trágyát a szőlőmnek, mint »Lemström«-féle fáklyákat.

És a trágyával való füstölést nem is adnám oda a fáklyákkal való füstölésért; nem pedig azért, mert ez olyan pompásan bevált, hogy öt éven keresztül még mindig megmentettem vele a szőlőmet a fagytól.

A kísérletek után bátran ajánlhatom tehát mindenkinek s egyben elmondom, hogy miképen szoktam én a trágyával való füstöléssel a szőlőt megmenteni.

Még a tél folyamán körülhordatok a szőlőtrágyával. — Mikor észreveszem a hőmérsék csökkenését, akkor embereket küldök ki akik éjjelre is künnmaradnak. Két minimál-maximál hőmérőt helyezek el a szőlőben úgy, hogy az egyik egy méter magasságban van felfüggesztve, a másik pedig szőlőm legmélyebb részén helyeztetik el. Az emberek a hőmérőket folyton figyelemmel kísérik s mikor már azt látják, hogy a hőmérők $+ 3\text{ C}^0$ fokot mutatnak, meggyújtják a körül hordott trágyát azon az oldalon, amely oldalról a szél fúj. Ha esetleg a szél iránya megváltozik, akkor azt az oldalt gyújtják meg, amely oldalra a szél iránya megváltozott; ha pedig egyenletesen egy oldalról fúj a szél, akkor a többi trágyát is arra a helyre viszik, ahol legelől felgyújtattot. Jó nedves tehéntrágyával, amely közé más füstölő anyagot is szoktunk keverni, egész éjszaka eltűzelhetünk s ez olyan füstöt ad, hogy az egész szőlőt betakarja és megmenti a fagyástól.

Ilyen tűzelés alkalmával minden évben tapasztaltuk, hogy azok a tőkék, amelyek a tűzhöz közel voltak, rendszeren egy kissé megfagytak, míg azok, amelyek távol voltak, egész rendben megmaradtak. — Ennek az oka pedig semmi más nem volt, mint az, hogy közvetlen a tűz közelében levő tőkék felett a füst nagyon magasán haladt el, még a távoliakra leereszkedett. Ez könnyen is érthető, mert közvetlen a tűzrakásnál a füst saját erejéből felemelkedhetik, míg tovább haladva, a hideg légkör által mintegy lenyomatik.

Éppen erre való tekintetből nem győzöm eléggé ajánlani a szőlősgazdának, hogy a korai fagy ellen közösen fegyverkezzenek fel s minden gazda saját jól felfogott érdekében jó korán hordassa körül trágyával a szőlőjét. Különösen állez olyan gazdára nézve, akinek a szőlője katlanban fekszik, ahol legkönnyebben lehülhet a levegő. Az ilyen völgykatlan valóságos dér-fészek s ilyenek a gazdája örökösen retteghet a fagy ellen.

Az egyes hegyközségek és szövetkezetek pedig soha okosabban nem cselekedhetnének, mintha a fagyok elleni közös védekezést beiktatnák az alapszabályok közé s az erre való felügyeletet szigoruan ellenőriznék. Az olyan vidéken, ahol az egyes gazdák szőlőföldei a szőlőföldek sorjában helyezkednek el, ugyszólván az egymás szőlőjét mentik meg a fagytól. Ez áll különösen olyan földekre, amelyek keskenyek és hosszan terülnek el. A füst, melyet ilyen szőlő szélén eszközölnek, rendszeren a szomszéd szőlőjére ereszkedik alá s így könnyen megtörténhetik, hogy a füstölő gazda szőlője megfagy, míg a szomszédé aki — pedig nem füstölt, — épségben marad. Kiszámíthatatlan nyereséggel járna tehát az, ha minden szőlősgazda füstölne, s így egyik a másiknak a szőlőjét vonná be füstfelleggel s ép ez által az illető vidék összes szőlőjei meglennének mentve a fagytól.

Azon a vidékeken ahol viharágyukkal is rendelkeznek, nagyon okosan cselekszenek, ha a hideg beálta előtt lövöldöztetnek. A viharágyuzással a leereszkedő hideg levegőrétegeket mintegy visszaűzzük és elkeverjük.

Még csak arról akarok pár szót szólni, hogy a levegő csökkenésének megtudása végett milyen hőmérőket alkalmazzunk.

Az időjelző műszerek nagyon drágák. Például a Lambrecht-féle pilometer majdnem 40 koronába kerül, már pedig negyven koronát egy szőlősgazdának ezért kiadni egy kicsit sok; ezt megtehetik az egyes nagyközségek. — A Calderóninál kapható fagyjelző készülék 32 korona; ez is drága, annyit sem adhat ki a szőlősgazda, Széki Ákos (Debreczen. Darabos-utca 35) találmánya már valamivel olcsóbb, amennyiben az csak 10 korona 20 fillérbe kerül. Ez egy ügyes és praktikus találmány s épen azért ajánlhatom a szőlősgazdáknak.

Aki azonban még ennél is olcsóbbat akar, az hozasson egy minimál-maximál hőmérőt. Ez olcsó s mégis megteszi a kellő szolgálatot.

Végül szívére kötöm a szőlősgazdáknak, hogy a meteorológiai intézet időjelzéseit éber figyelemmel kísérik ahhoz a legnagyobb bizalommal ragaszkodjanak. Ha az hideg és deres időt jelent: egy perczig sem szabad kesedelmeskedni, hanem teljes felfegyverkezéssel a fagyok elé kell állni.

János gazda.

Künn a szőlőben

Április hónap első felében már minden gazda elvégezte a nyitást és metszést, valamint a karóigazítást is. A metszést követi a gyökerezés.

A gyökerezés alkalmával a tőkék körül a földet jó ki kell ásni s azután a harmatgyökereket amelyek rendszeren a tőke feje alatt vízszintesen helyezkednek el, — le kell vagdosni. Ezeknek a harmatgyökerek rendszer eltávolítása rendkívül fontos, mert a harmatgyökerek elhatalmaskodása a szőlő halálát jelenti. — Legjobban tesz a gazda, ha munkássainak kiadja, hogy a kiásott gödröt ne tömjék be rögtön, mert ezáltal ellenőrizheti a harmatgyökerek rendszer történt eltávolítását. A tőke körül kiásott földet az első kapálás alkalmával is visszahuzhatják.

A gyökerezést kis idő múlva követi az első kapálás.

Szokás mondás: aki jól kapál, méltán számíthat az Isten áldására, mert a jól kapálás féltrágyázás. A mesebeli aggasztyán fiainak kiknek a szőlőnél egyebet nem hagyhatott azt sugta halálos ágyán

hogy a szőlőben kincs van elásva. És minél jobban kutattak az örökösök az aranyak után, annál bővebben ontotta levét a szőlő ez volt az elásott kincs. A kapálás által a földet oly helyzetbe hozzuk, melyben az képes a tőkét a lehető legjobb élet-erőben fentartani és így a termést a mennyiségre és minőségre nézve évenként biztosítani.

Az első kapálást akkor kell megkezdenünk, mikor a föld a téli fagy vagy korai tavaszi nedvességtől megszikkadt s az összeállott föld kívánja a porhanyítást s a mély gyökereket vert dudvák is igénylik a kiirtást. A megporhanyítás következtében a talaj jobban veszi fel és tartja vissza a nedvességet, jobban vezeti a meleget és több levegőt enged a gyökerekhez hatolni. A gyom irtásával pedig sok oly növényt pusztítunk ki, mely haszontalanul fogyasztja a talajban fetáló és felvételre alkalmas oldot, ásványi alkotrészeket és mely amellet sok vizet párologtatván el, a talaj időelőtti kiszáradását idézi elő. De kárt tesz a gaz azáltal is, hogy a szőlőföldet valamint a fürtöket beárnyékolja s így a föld felmelegedését, a fürtök érését hátráltatja. — Éppen ezért e két tényezőre kell tekintettel lenni a gazdának a kapálásnál, vagyis a földet jó meg kell porhanyítani a gyomokat tövestől kiirtani.

Különb az első kapálásnál a következőket ajánlhatom :

1. Az első kapálást mély kapálásnak is hívjuk s így 15—20 cm. mélyen kell azt végeznünk.

2. Minnél melegebb fekvésű s hevesebb talaju a szőlőnk, annál később végezzük az első kapálást, mert később indulván meg a vegetáció, a májusi fagyok kevesebb kárt tehetnek.

3. A földet igen száraz és igen nedves állapotában kapálás által sohasem háborgassuk, mert ezáltal a táptehetség szenved : olyan-
nak kell tehát annak lennie, hogy az eszközhöz ne ragadjon ugyan mégis ha marokba szorítottatik, kissé megnedvesítse a tenyeret.

4. Minden gaz gyökerestől felszedendő és kihordandó.

5. A munkásokat őrizzük ellen, hogy mélyen kapáljanak, gazt, hantot a tőkék alá ne szórjanak s a fiatal hajtásokat le ne törjék.

6. A munkások mindég a bevert karó irányában haladjanak, vagyis úgy kapáljanak, hogy a karó mindig a tőke hátához jusson. A karók ilyenkor nagy szolgálatot tesznek, mert mintegy megmentik a tőkét a vigyázatlan munkás kapavágásaitól. Ha tehát a szőlőnk partos helyen fekszik s a munkások a könnyebbség szempontjából felülről lefelé akarnak haladni a kapálással, holott az előbb említett karók állása ezt alólról felfelé követelné, akkor határozottan tiltsuk ezt meg nekik s készteszük őket alólról felfelé haladni.

7. Végül ajánlom, hogy a gazda vagy felügyelője folytonosan a munkások háta megett álljon, mert az első kapálással nagy kárt tehetnek a fiatal és gyenge hajtásokban.

Április hónap vége felé, ha meleg napok következnek a tőkék rügyei duzzadni és hajtani kezdenek és csakbamar észre lehet venni, hogy csak a világos szemekből képződnek-e hajtások, vagy pedig a tőke tejéből és nyakából is, melyekre semmi szükségünk nincs. Ép-

pen ezért ezeket a felesleges hajtásokat lehetőleg azonnal csipeges-
sük le körömmel, nehogy a szőlőtőke erejét ok nélkül igénybe vegyék.

Ugyancsak az ápril hónap vége felé a késői fagyok ellen te-
gyünk meg minden óvintézkedést.

Május hónapban elvégzi a szőlősgazda a második kapálást.

A második kapálás már inkább arra való, hogy a gázt, amely
ekkorára mind kihajtott, gyökerestől kiirtsuk, erre kell tehát tekin-
tettel lenni a gazdának.

Ha ojtványszőlőnk van, ebben a hónapban a nemes részről ki-
fejlődő gyökereket, mielőtt azok megerősödnek, lelkiismeretesen
le kell vagdosnunk; ugyiszintén a múlt hónapból megmaradt nyak
és fejhajtásokat is.

Mikor a hajtások egy arasz nagyságot elérték rögtön fogjunk
a permetezéshez mert ilyenkor a zsenge hajtások a legérzékenyebbek
s a változó nedves és meleg időjárás a penészgombák
tenyészetére a legalkalmasabb. Az első permetezés után rendszeren
hozzáfoghatunk a kötézéshez is. Az első kötözés után oly helyeken,
hol a lisztharmat már meghonosodott rögtön szénkénegezni kell. — Uj
ültetések hancsikait ha azok tetejét már áttörte a hajtás e hónapban
szét kell húzni.

A május hónap a tavaszi fagyok hónapja tehát tegye meg a
szőlősgazda a fagyok elleni óvintézkedéseket.

Kérdések és feleletek,

5. **Kérdés** Tekintetes Szerkesztő úr! Szabad-e egy tőkén négy
csapo-ncsapot hagyni s e mellett még ugar és rezerv-csapot is?

B. M.

Felelet. Ha a tőkét ki akarja vágatni, vagy ha szőlőjét 3 év
alatt tönkre akarja tenni, akkor szabad, ellenkező esetben pedig
a világért sem

Egy tőkén untig elég két csapon-csap, egy ugar és egy re-
zerv-csap. De arra is nagyon kell ám vigyázni, hogy azt a meg-
hagyott két termő-csapot hány szemre szabad metszeni. Ha fiatal
a tőke, akkor két szemre, ha öregebb, akkor három szemre is
metszheti. Tessék azonban azzal is tisztába lenni, hogy milyen
tőke előtt áll. A dúsabb venyigéün több szemet, a silányabb ve-
nyiéün pedig kevesebbet hagyjon. Ugy szintén szükséges, hogy az
egyed fajok metszésével is tisztában legyen. Azon legyen végre,
hogy a tőke közepe mindég üresen maradjon.

6. **Kérdés.** A juhok ürüléke alkalmas-e a szőlők trágyázására?

D. M.

Felelet A juhok ürüléke csekély víztartalommal bírván, igen hamar bomlik, nagy nitrogén tartalmából igen sok ammonia fejlődik; de éppen azért, mert hamar bomlik és hevit, hatása nem igen sokáig tart és csakis hidegebb és kötöttebb talaju szőlők megtrágyázására alkalmas. Vízirtalma 65—66 százalék szilárd állománya 30—31 százalék s hamutartalm 3—3·5 százalék.

7. **Kérdés.** Milyen az a »Muskat eroquant« szőlő?

M. N.

Felelet. A »Muskat eroquant« kitünő csemegefajta. Tökéje erős; venyigéi erősek, rövid izületűek, csokoládé barnák, számos kacs-csal bírók; levelei közép nagyok, az 5 karélyosság nyomaival; — de vannak egészen ép, osztatlan s széleikkel felfelé hajlott levelei is, melyek alul mindnyájan csupaszok. Fürtje középnagy, válas, tömött; bogyói nagyok, gömbölyűek, sárgásfehérek, vastag-héjuak, ropogós husuak, korán érők.

8. **Kérdés.** Mit ért a Szerkesztő ur szőlőhimlő alatt?

K. P.

Felelet. A szőlőhimlő (Antraenosis) olyan betegség, mely elősdi gomba által idéztetik elő és pedig okozója a Sphaceloma ampelinum, vagy más néven a Gloeosporium ampelophagum nevű penészgomba. Ezen gombára is azt mondják, hogy ugy importálták be valahonnét, mert 1876 előtt Európában nem ismerték; pedig hát meglehet, hogy e baj meg volt már azelőtt is, de kiterjedése nem vett oly mérveket, hogy az emberek reá figyelni érdemesnek tartották volna.

9. **Kérdés.** Szőlőm délnek fekvő magaslaton van. Talaja mész, homokkal keverve; kérdem, milyen faj amerikai vesszőt ültessen ezen területre, mert a ripária, melyet 1901. évben ültettem, egyáltalában nem akar diszleni.

P. G.

Felelet. A meszes talaj, mint általában a szakférfiak és szakmunkák is hirdetek, de én is tapasztaltam, az amerikai szőlők kultiválására nem alkalmas. Egyik ajánlja a Rupestrist, a másik Szoloniszt, én pedig azt ajánlom, hogy ha a ripária nem diszlik ne tessék egyik faj ültetésével sem nagyban kísérletezni, mert 3—4 év múlva ismét csalódhatnak, hanem csak néhány szállal és pedig hát a repestriszszal, szoloniszszal esetleg Jork-Madeiraával. Havaamelyik beválik azzal tessék folytatni azután nagyban.

Különfélék

Ujabb filoxera zárlat. Kecskemét területének azon részén, amely kötötteb talaju, fellépett a filoxera. A földmivelésügyi miniszter rendeletével a nevezett terület zár alá helyeztetett. Szinte hihetetlen találjuk, hogy az imnumus homokban is élhet ez a veszedelmes rovar.

Két millió pinczesövetkezetekre. A kormány 320 milliós berubázási törvényjavaslatot nyújtott be a képviselőházhoz, melyben a földmivelésügyi miniszter rendelkezésére bocsátandó 15 millió koronából 2 millió pinczesövetkezetek létesítésére és támogatására van előirányozva.

A pinczesövetkezetek intencióját ismerve, s ennek a jövőbeni áldásos működését mintegy előre látva, nagy örömünkre szolgál a földmivelésügyi kormány eme ténye.

Nem is gonóoljuk hogy a fogoly kárt tehet a szőlőnkben. A rajnahesszeni gazdasági egyesület a különböző madárfajok kártékonyságát kísérlet útján akarta bebizonyítani, s egy ilyen kísérlet alkalmával 41 fogoly gyomrában 320 szőlőmagot és 77 szőlőszem héját találtak. Ha tehát ez igaz, akkor bizony száz fogoly egy szőlőben nagy kárt tehet.

Deputatio a kormánynál. A gyöngyösi szőlőbirtokosok egy népgyűlés után küldöttséget menesztettek a kormánynak, hogy ott az olaszbor elleni kérelmüket előszóval terjesszék a földmivelésügyi miniszter Ő excellenciájához. A deputatio Ő excellenciájának megnyugtató szavai után szép reményekkel tért vissza.

Az állatoknak a vörös bor orvosság. Egy svajcezi borászati lap a következőket írja: „Egy gazdának két bornyuja emésztési zavarban megbetegedett. Miután senki sem tudott neki jó tanácsot adni, saját ötletéből észébe jutott, hogy az efféle bajokat az emberek sikeresen gyógyítják jobb féle veresborral. Erre lement a pinczéjébe, felhozott egy üveg veres óbort s beöntötte a bornyuja torkába. A bornyu nem sokára ugrált tőle s egész részegségi tüneteket mutatott, s reá nem sokára mohón falta az eleséget s elmúlt minden baja.

Kártékony e a méh a szőlőben? Számptalan szőlősgazda azt hiszi, hogy a kis méhecskék kárt tesznek a szőlőben. Emé hitük rendesen onnét ered, hogy a méheket szüret előtt a szőlőszemekben erősen munkálkodni látják. Az ilyen szőlősgazdák azután azt hiszik, hogy a méhek kezdik ki a szemeket, hogy annak a cukortartalmát kiszipolyozhassák. Pedig csalódnak, mert ha egyszer megfigyelnék a méhet, akkor többé sohasem mernék azok kártékonyságát állítani.

A méhecskét virágzaskor és éréskor lehet látni a szőlőben röpködni. Virágzaskor nem hogy kárt tennének, hanem egyenesen hasznot hajtanak, amennyiben egyik virag himporát a másik virágra viszik s ezzel elősegítik a megtermékenyítést. Rég elismert törvény, hogy a virágok szerelmében a méh a közvetítő. Éréskor sem tesznek azok kárt, mert a szőlő szemeket nem ők kezdik ki, hanem a különböző darazsak; már pedig azáltal, hogy a falánk darazsaktól megkezdett szőlőszemek nedvét ők kiszipolyozzák, nem tehetnek kárt, hanem egyenesen hasznot, mert a megkezdett szemek rothadása a többi szemek épségét is veszélyeztetnék. Hogy a méh csakugyan nem kezdi ki a szemeket igazolom azzal, hogy annak a kis állatnak a rágószerve sokkal gyengébb, mint sem ezt képes lenne végrehajtani.

Ezt bebizonyíthatom a saját tapasztalatommal is. Nehány jól érett szőlőszemet kettévágtam s kaptáram röpdészakájára tettem. A méhek ezt röktön ézrevették s ugyancsak meglepték a szétdarabolt szemeket, de

csakhamar ott is hagyták. Most azután ugy cselekedtem, hogy a szétvagdalt szemeket pár óráig állni hagytam a napon, hogy azok viztartalmuk egy részét elveszítsék, s így tettem a kaptárok röpdeszkeira. S mit tapasztaltam? Azt, hogy a méhek a szemeket addig szűrcsölték, hogy a deszkán nem maradt más, mint a száraz héj és a mag.

Ebből azt a helyes konzequenciát vonhatom le, hogy a méh a szemet addig nem igen szereti, még az a viz tartalmának egy részét el nem vesztette. Mindaddig pedig, még a szőlőszem nincs megkezdve nem veszít a viztartalmából. Már pedig a kis méh nem kezdi meg az ilyen szemet, mert ezzel csak haszontalan munkát végezne. Hanem igen is megteheti ezt a torkos darázs s csak azután megy a méh a szőlő szemre, hogy mintegy megakadályozza a darázs szurása által bekövetkezendő veszélyt.

Mindezek után nincs tehát miért kétségbeesni a szőlősgazdának a méheknek a szőlőben való látására, vagy annál is inkább azt hinni, hogy a méhek kárt okozhatnak a tőkék fürtjeiben.

A fa hasznos a szőlőben. Van a szőlő leveleinek egy ellensége az ugynevezett vinczellérbogár (Rhynchites betuleti), amely a szőlő legszebb hajtásait bovágja és a leveleket összesodorja.

Ez ellen ugy szoktunk védekezni, hogy egy helyre csaljuk őket s ugy szedjük őket össze s visszük ki a szőlőből. Legjobb csalogató pedig e célra a körtefa, mert ennek a leveleit nagyon szereti a vinczellérbogár, petéinek a lerakása végett. A körtefa hamarabb leveledzik mint a szőlő, így tehát a vinczellérbogár legeiőszőr erre veti magát s innen nagyon könnyen lerázhatjuk egy lepedőre s kivihetjük a szőlőből még mielőtt kárt tett volna. A petéit pedig ugy távolíthatjuk el legjobban, hogy azokat a körtefaleveleket lenvessük, amelyekre petézett.

Nagyon okosan cselekszik tehát a szőlősgazda, ha körtefákat ültet a szőlő végére, mert ez által könnyü szerrel megszabadulhat a szőlőlevél eme ellenségétől.

Az ojtványok tavaszi ültetése. Mielőtt az ojtványokat elültetnénk, meg kell vizsgálnunk az ojtás helyét és gyökérzetét. Ha hiányos gyökérzetű ojtványokat ültetünk el, különösen kötött talajban, akkor tőkénkől nem lesz semmi. Szinten az következik be, ha rosszul forradt ojtványokkal telepítünk. A gyökér vizsgálatnál a vastagabb gyökereket messzük meg kissé késsel, és sohasem ollóval, hogy uj kallóképződést idézzünk elő. Az ültetés alkalmával vigyázzunk, hogy az ojtványok sokáig ne legyenek kitéve a levegőnek, valamint arra is, hogy a föld ne legyen száraz. Szükséges továbbá, hogy az ojtványt megöntözzük, mikor beültetjük. Nem kell ugyan agyontömni a földdel a beültetett ojtvány üregét, de éppen lazán sem kell hagyni. Amikor már betömtük az üreget, jó lesz ha egy kicsit megtapossuk a földet az ojtvány körül, hogy ezáltal is elősegítsük az ülepedést. Az is nagy hiba, ha tulságos nedves földben végezzük az ültetést.

A darázsak tavaszi irtásáról. A darázs amint tudjuk, a szőlőben és gyümölcsösben tömérdek kárt szokott tenni, ezért tüzzel vassal irtani kell. Legalkalmasabb irtási mód a darázsfogó üvegek alkalmazása. 1—2 literes irtartalmu szélesszáju, befőttes üvegeket akga-

tunk a szőlő vagy kert fáira és magasabb bokrai szerteszét. Mindenik üveget egyharmadnyira megtöltünk vízzel és a vízbe egy kis 4 cm. hosszú és ugyanolyan széles kis deszkácskát teszünk, amelyre elébb kis édességet, pl. valamely befőtt sűrű gyümölcs levét, vagy valamely sűrűbb gyümölcs-izt teszünk. Az üveget azután 2—2 rét összehajtott papirossal bekötjük s az így simára kikötött papiroson aztán körülbelül jó ujnyi lyukat vágunk, hogy azon át majd bemehessen az üvegbe. A rajzó darázsok csakhamar megtalálják, hogy hol van a csábító édesség s öröm nézni, hogy napról napra, kivált az első tavaszi szép napokon, a mikor a meleg tartósabb, mennyi darázs özönlik az üvegbe és mennyi fullad be az üveg vizébe. A darázs könnyen rábukkan a nyílásra, amelyen át hozzáfér a csalogató édességhez, de nem olyan könnyű a dolga, mikor jóllakott és ki akar szabadulni az üvegből: mert akkor vagy az üveg falába, vagy a fönt lévő papirosba ütődik és visszaesik a vízbe és odavesz. Ha az üvegben 5—6 nap alatt, olykor rövidebb idő alatt, sok darázs összegyülemlt, a vizet és édességet fel kell ujitani. A fő az, hogy e darázsfogó üvegek addig legyenek a fákön amíg csak darázs mutatkozik. Ha így járunk el, akkor a darázs fészének nyári irtásával kevesebb dolgunk lesz és ha alapos és kitartó volt e tavaszi irtó munka, akkor a kár is minimális lesz. E siker sok tekintetben attól függ, hogy az embernek milyen szomszédja van. Mert ha az is általában az egész környék irtja a darázsokat, akkor annál szembe-tünőbb a jó eredmény.

A tavaszi lombsárgulás. Rendesnél hidegebb tavaszon a szőlő kihajtott lombja nem zöldül, hanem sárgás színt ölt fel. Ennek oka abban rejlik, hogy a levél festő zöld anyaga, a klorofill, a csekély melegben nem fejlődhetik. Ha az alacsony hőmérséklet csak rövid ideig tart, a lomb megkaphatja a rendes színét, ellenkező esetben sárga marad és csak az utána hajtó levelek zöldülnek meg. E betegség ellen semmit sem lehet tenni.

Az időelőtti levelsárgulás. A vízhiány okozza, hogy a szőlő levele nyár derekán száradni kel, de nem hull le. E betegség miatt veszt a vessző és a termés is, mert további fejlődéséhez a szükséges újabb anyagot nem kapván, hanyatlik és éretlen marad. Ezen időelőtti száradás ellen tanácsos a vízhiányban szenvedő tőkét gondosan locsolni és napnyugta után a lombot tiszta vízzel rendszeresen permetezni.

A mézharmat. Hosszabb szárazság után forró nyáron a szőlőlevelek felső lapját sűrű cukros és ragadós folyadék lepi el. E folyadék vagy mézszerűen bevonja a levél egész belső lapját, vagy csak párányi és sárgaszínű, nyulós cseppek alakjában rakódik le rajta. Legtöbb a napsütötte és árnyéktalan helyeken mutatkozik. E jelentés okát régebben fiziológiai okokra vezették vissza, mondván, hogy az a vízhiányból ered, amennyiben a tőke a gyűjtött cukoranyagot nem a fűrt cukortartalmának növelése használja fel, hanem kiizzadja. Okul az időjárást is mondták, amennyiben a jelenség akkor mutat-

kozik, ha meleg napokra hűvös éjjelek következnek. A mézharmat igazi okozói mindég a paizs és levéltetvek, amelyek vagy a szőlőn vagy a szőlőben levő fákon élőködnek és ürüléküket az ellepett szőlőlevelekre fecskendezik ki. Az ilyen szőlő levélzetet tanácsos gyakrabban vízzel öntözgetni, mert különben csakhamar ellepik a gombák.

Egyről-másról.

A viharágyuzásról. A mióta a viharágyukat feltalálták, tényleg csökkentek a jégverések által okozott károk, de hogy ezt csak kizárólag a viharágyuknak tulajdonítják, egy kissé erőltetett vélemény. Nem tagadom, hogy a viharágyuzásnak nincs abszolút haszna, mert a fizika törvényeit ismerve, van abban valami ráció, hogy mozgás által rezgésbe hozhatjuk a felhőket, sőt bizonyos irányban el is indíthatjuk, — de azt, hogy a viharágyuzás által előállított légáram egy terhes és magasan járó jégfelhőt megregulázzon, kétségbevonom. Számtalanszor szemtanuja voltam már annak, hogy a szőlő felé tartó felhőt ágyubömböléssel nem tudták visszatartani; ítéletem szerint pedig azért nem, mert az illető felhő olyan terhes és magasan járó volt, hogy az ágyuzásra nem reagált.

Igy tehát az a kérdés merül fel, hogy a viharágyuzás, ha az egyes felhőkre nincs hatással, célszerű-e s érdemes-e arra költeni úgy az egyes gazdáknak, mint a hegyközségeknek.?

Erre a kérdésre én határozott nem-mel válaszolok. Nem érdemes elsősorban, azért mert rendkívül sokba kerül. Maga az ágyu drága, ugyszintén a lövöldözéshez szükséges lőpor is, hát még annak a kezelési díja!

Másodsorban azért nem érdemes erre költeni a szőlősgazdának mert nem célszerű. Teljesen nyugodt nem lehet a gazda ennek birtokában sem, mert a lövöldözések közepette is a jég martalékává lehet szőlője. Igenis, ha a kísérletek azt bizonyították volna be, hogy a viharágyuzással minden körülmények között meglehetne menteni a szőlőt, akkor nem sajnálnók érte a pénzt.

Arra a nagyhangu reklamra, amelyel a viharágyúáros tele akarja beszálni a szőlősgazda fejét, én nem adok semmit.

De még a kedvező fizetési feltételek sem csábítanak el.

A gyártulajdonosok bizonyára nullifikálni fognak engem ezen kijelentéseimért, de ezt is szívesen elviselem, mert a tapasztalat arról győzött meg, hogy nem nekik, hanem nekem van igazam.

A mi hegyközségünk 2 éve vett 30 darab viharágyut s ezzel egy nagy terhet vett a vállára. A 80 darab ágyu ára nagyon borsos volt, s a lőpor valamint a kezelési díj ugyszólván elviselhetlenné vált. De azért meghoztuk az áldozatot, mert szentül meg vol-

tunk győződve, hogy az ágyukkal biztosítottuk a termésünk megmaradását. Ha jött a félelmetes felhő lövöldöztettünk isten igazában s mégis megtörtént nem egyszer, hogy hol az egyik hol a másik szőlősgazda szőlőjét tette tönkre a jég. Már pedig kétszereződik a szőlősgazda fájdalma, ha nem csak a jég miatt szenved kárt, hanem a célszerűtlen ágyak tartása miatt is. Ha egyszer elakarja verni a szőlőt a jég, elveri azt úgy is, ha pedig nem veri el, minek költen az ágyukra? De nem csak én gondolkozok így, hanem a többi szőlész társam is, s éppen ebben rejlik az ok, hogy az idén a mi hegyközségünk nem fog költeni sem a puskaporra, sem a kezelési díjra.

Lehet, hogy az én véleményem még nem eléggé általános érvényű a szőlősgazdákra nézve. Legyen tehát szabad éppen ezért szóról-szóra leírnom azt a hirt, a mit a Pesti Hirlap közölt 1904. apr. 15-ik számában a viharágyuzást illetőleg.

A német meteorológiai egyesület e hó 7-én tartotta Berlinben a tengerészeti intézet dísztermében Berold tanár elnöklésével nagygyűlését. A m. kir. orsz. meteorológiai intézet képviselőjében Konkoly-Theye Miklós miniszteri tanácsos jelent meg, akit az elnök ajánlatára a gyűlés egyhangulag dísztagul választott meg.

A gyűlés legérdekesebb tárgya a viharágyuzás volt, melynek úgy tudományos, mint gyakorlati értékét eddig a legtöbb szakember kétségbe vonta, az öt éven át folytatott rendszeres kísérletek pedig, mint azt az elnök megnyitó beszédeben mondja, minden kétséget kizárólag bebizonyítottak, hogy a kérdés további fejtegetése csak időrablás volna. A mezőgazdák anyagi érdekeinek megóvása céljából kívánatos volna tehát e kísérletnek negatív eredményét minél szélesebb körökben közölni, mert a nép csodálatosan ragaszkodik a jég ellen való biztosítás eme módjához.

Azt hiszem, hogy ez eléggé halálos dőfés a viharágyunak s gondos figyelmeztetés a szőlősgazdáknak, hogy pénzüket célszerűtlen és hasznavethetetlen dolgokra ne pazarolják. ISTVÁN gazda.

Szerkesztői üzenetek.

A 3. és 4. számot azért adjuk ki egybefoglalva, hogy a következő számok rendes időbeni megjelenését biztosíthassuk. — Tisztelettel értesítjük tehát egyidejűleg előfizetőinket, hogy a következő számok ezután mindig az illető hó 28-án fognak megjelenni. — Éppen ezért az egyes kérdéseket és egyéb felszólalásokat sziveskedjenek minden hó 28-ig beküldeni, hogy azokra lapunk hasábjain válaszolhassunk.

Egyben ujolag kérjük azokat a tisztelt előfizetőket, akik még az 1903. évre hátralékban vannak, hogy esedékes előfizetésüket a redakcióba mielőbb beküldeni sziveskedjenek, mert ellenkező esetben kénytelenek leszünk azokat postai megbizással behajtani.

A szerkesztőség.

Cs. M. Velencze. Szives figyelmeztetését megkaptuk. Hálás köszönet érte. Az illetőnek már elküldtük a lapot.

P. K. Helyesfa. Gyökeres Olaszrizlinggel jelenleg a legnagyobb sajnálatunkra nem szolgálhatunk. Még simával talán igen. Jövőre vagy őszre azonban már küldhetnénk becses czimére. Sziveskedjék tehát értesíteni, hogy a küldött előleggel mit cselekedjünk? Becses czimének rektifikálását megtettük.

S. K. Dombóvár. Vágassa ki a legnagyobb lelki nyugalommal. Nem lesz már abból ugysem szőlő. Produktív szőlészkedésnek perfekt szőlő az alapfeltétele. Arra pedig éppenséggel ne adjon semmit, hogy a dilletáns szőlészek kigyót-békát kiabálnak Önre.

K. M. Buziás. Csak reménykedjünk. Könnyen meglehet, hogy reményünk megvalósulásra virrad.

Cs. M. Jákóhalma. A törvény értelmében bizony az kihágást követett el. Ha bejelenti, akkor nem kerülheti ki a megidézést. Mi azt ajánljuk Önnek, hogy még ez egyszer ne jelentse fel.

P. P. Ragyólcz. Az Ön vidéke mindenestre nem mekkája a szőlőknek, hanem rossznak sem olyan rossz, hogy a szőlők Sodomájának lehetne nevezni. Éppen ezért ne csüggedjen, hanem bizalommal és kitartással fáradozzék egy szebb jövőért.

K. H. Sajószentpéter. Mit mondjunk? Látni kellene, s akkor ítélnénk. Így, minden bizonyíték nélkül csak annyit mondhatunk, hogy egy kicsit borsos az ára.

T. F. Szepeknek. »Ki mint vet: úgy arat!« Nagyon jó illik ez a közmondás arra a bizonyosra. Mi csak sajnálni tudjuk, ha ennek a közmondásnak sem ad igazat.

P. K. Budapest. Nyolcz korona ötven fillér. Ennél egy fillérrel sem több. sem kevesebb.

L. N. Na y Károly. Az nagyon relativ dolog. Ma még adnak érte 10 forintot, de holnap már, ugy lehet, 5 forintért sem tudja eladni. Használja tehát fel az alkalmat.

K. B. Sümeg. Az Egri Vinczellér Iskola szakszerű vinczelléreket képez. Próbáljon tehát összeköttetésbe lépni ezzel az intézettel. Ennek az intézetnek éppen olyanok az intencióv, mint amelyenekre ön reflektál.

M. S. Kömlőd. Eltettük. Lehet, hogy felhasználjuk.

K. B. Feled. Fizetéses munkatársaink kellő számmal vannak. Így tehát az Ön munkálkodását csak köszönettel és honoráció nélkül fogadhatjuk el.

HIRDETÉSEK.

Előleges hirdetés.

Van szerencsém t előfizetőimnek becses tudomására adni, hogy az idén nagy mennyiségű előgyökerezett (mohás) fásajtványt készítettem. Tehát mind azok a tisztelt előfizetők, akiknek jövőre szükségük leend ilyen fásajtványokra, sziveskedjenek velem azt jó eleve tudatni, hogy azokat részükre rezelváltathassam,

Az ojtványokért a következő árakat számítom :

Piros chässeles ezre 260 K.

Fehér „ „ 260 K.

Muskát ottonel „ 260 K.

Csuda szőlő száza 40 K.

Mézes fehér ezre 200 K

Kadarka ezre 200 K

Olasz rizling ezre 200 K

Passatuti ezre 210 K.

A megrendelésnél tisztelettel kérem a név, lakás és vasuti leadó állomás tiszta és olvasható kiírását.

A veszők jól csomagoltatnak (mohával), a csomagolásért mérsékelt díj számíttatik.

Csomor Béla

szőlő- és ojtvány-termelő

1500 liter COGNAC eladó!

1500 liter saját főzésű és kiváló finom minőségű cognacot

nagyban és kicsinyben

elárusítani szándékozom. 100 liternél literenként 3 koronáért, 100 literen alul pedig 4 koronáért.

A szállítási díj a vevőt terheli, az üvegekért azonban semmit nem számítok. Nagyobb megrendelésnél a hordók árát beszámítom a vételárba, azonban ha ezek 8 nap alatt czimemre jó állapotban visszaküldetnek, akkor azok árát visszatérítem.

Okvetlen szükséges, hogy a vevő minimálisan legalább 10 litert rendeljen, amely esetben a cognacot üvegekben és ládában gondosan becsomagolva szállítom.

A szállítási kellemetlenségek kikerülése végett, kérem a czimet és az utolsó vasuti állomást tisztán és olvashatóan kiírni.

Vozári Tamás,

Gyöngyös. Fő-tér.

Bor. cognac és pálinka eladás.

Saját termésű, tisztán kezelt és kiváló finom minőségű **gyöngyösi** és **gyöngyösvisontai** vörös- fehér és siller-boraimat valamint saját főzésű szilva-, törköly- és seprő pálinkáimat, egyúttal saját főzésű cognacomat kisebb és nagyobb mennyiségben elárulom.

Boraimat 50 litertől feljebb, pálinkámat és cognacomat pedig minimális 25 litertől kezdődőleg a lehető legméltányosabb árakon utánvét mellett szállítom.

A hordók beszerzési árát külön felszámítom, de ha azok 30 napon belül **jó állapotban** és **bérmentve** visszaküldetnek, akkor azok felszámított árát visszatérítem.

Boraim, valamint pálinkáim és cognacjaim már több alkalommal részesültek kitüntetésekben és elismerésekben, — tisztázágukért pedig garanciát vállalok. A megrendelésnél tisztelettel kérem a név lakás és a vasuti állomás tiszta és olvasható kiírását.

Kertész Antal

szőlő és nagybortermelő.

Hydraulikus sajtó

Arany érem

Szeged 1899

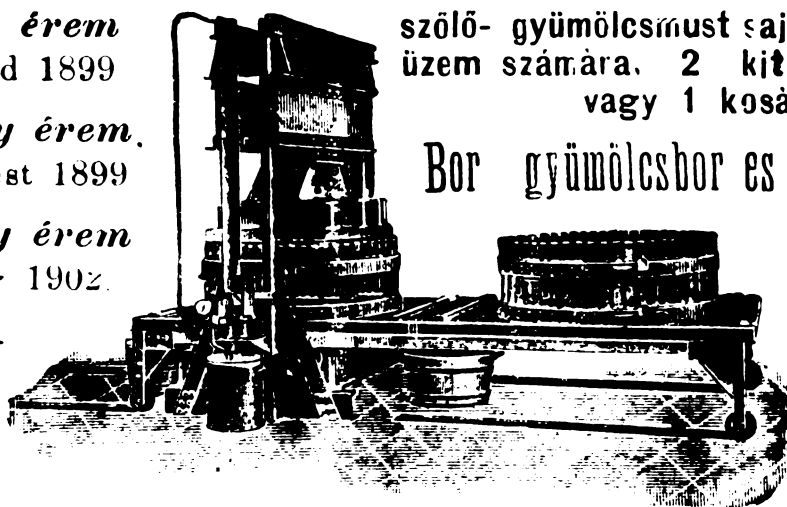
Arany érem.

Budapest 1899

Arany érem

Pozsony 1902.

Hydrau-
likus
sajtóer

szőlő- gyümölcsmust sajtolására a nagy
üzem számára. 2 kitolható kosár 1,
vagy 1 kosárral.

Bor gyümölcsbor és Gyümölcsnedv
sajtókat

kézihajtásra
Herkules nyomerőszre
kezelt fa vagy vasa-
tájjal

Gyümölcs és szőlő-őrleket, bogozó gépeket

Gyümölcs-kaszáló-készülékeket

gyártanak és szállítanak jóállás m.let mint kü.önlegességek a legújabb szerkezetet

MAYFARTHP H. és Tsa. BÉCS. III,

különlegességi gyár gyümölcskerteszési gépekben

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve: Megrendelések idejekorán kéretnek

Nyom. Sima D. Gyöngyös.